

педагогічного спілкування та професійної поведінки. Вона відіграє значну роль, яка позначається на результатах навченості, вихованості і розвитку учнів.

Список використаних джерел:

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник [Текст]: для педагогів-практиків, наукових працівників, студентів і аспірантів, вихователів, батьків / Семен Устимович Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с. – ISBN 966-06-0002-X.2.
2. Зязюн І. А. Педагогічна майстерність: підручник для вищих навч. закл. [Текст] / Іван Андрійович Зязюн. – К.: Вища школа, 1997. – С. 35, 79–80 – ISBN 5-11-004706-56.
3. Макаренко А. С. Избранные произведения / Антон Семенович Макаренко. – К. : Рад. школа, 1985. – Т. 3. – 592 с.
4. Педагогічна майстерність / [І. А. Зязюна, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.]; за ред. І. А. Зязюна. – [3-тє вид., допов. і переробл.]. – К. : СПД Богданова А.М., 2008. – 376 с.
5. Скакун В. А. Основы педагогического мастерства: Учеб. пособ. / Владислав Александрович Скакун. – М. : ФОРУМ: ИНФА – М, 2008. – 208 с.
6. Сластьонін В. О. Формування особистості вчителя в процесі професійної підготовки [Текст] / В.О. Сластьонін // Педагогічна творчість і майстерність : Хрестоматія. – К. : ІЗМН, 2000. – С. 103-107.

Липчанко-Ковачик О.В.

викладач,

Мукачівський державний університет

СУТНІСТЬ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИПУСКНИКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Розширення контактів і співпраця фахівців різних країн обумовлює акцентуацію уваги науковців до різних аспектів вивчення іноземної мови у вищих навчальних закладах. В умовах глобалізації економіки, тісного переплетення інформаційних потоків саме іноземна мова стає універсальним засобом професійного життя. Тому процеси реформування вищої освіти України актуалізують таку підготовки фахівців, що сприятиме формуванню іноземної комунікативної компетентності випускників вищої школи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що науковці розглядають іншомовну комунікацію у двох аспектах: як обмін інформацією (комунікативний аспект спілкування) і як взаємодію (інтерактивний аспект спілкування) [1, с. 101]. Тому окреслюється необхідність конкретизації сутності комунікативної компетентності у підготовці майбутніх фахівців до іншомовного спілкування.

Незаперечним фактом є розуміння важливості оперування іноземною мовою на професійному рівні для фахівців різного профілю підготовки. Успіх іншомовного спілкування суттєво залежить від багатьох факторів: наявності бажання підвищити рівень іншомовної комунікативної компетентності, що дозволить встановлювати контакти та взаємини з представниками інших мовних культур; рівня володіння іноземною мовою та здатності її використовувати у відповідних ситуаціях спілкування. Окреслені чинники спонукають студентів до підвищення власного рівня іншомовної комунікативної компетентності та дають можливість організовувати мовленнєве спілкування з урахуванням соціально-культурологічних норм поведінки.

Специфіка іншомовної комунікативної компетенції передбачає здатність особистості адаптувати вихідне значення мовних структур до сприйняття інформації та організації мовленнєвого процесу з урахуванням фактора співрозмовника і контексту ситуації іншомовного спілкування. Науковцями виокремлено три основні підходи до розуміння дефініції «іншомовна комунікативна компетентність» – це:

- актуалізація базових навичок і вмінь, що передбачає готовність до прояву компетентностей в стандартних та нестандартних ситуаціях іншомовного спілкування (особистісний підхід);

- комунікативні та пізнавальні здібності, пізнавальна активність, мотивація, креативність і готовність особи до іншомовного спілкування (системно-структурний підхід);

- багаторівнева інтегральна особистісна якість, яка дозволяє окреслювати вершини професійного зростання, ставити і вирішувати завдання і проблеми різного рівня складності в галузі іншомовної взаємодії (акмеологічний підхід).

Різні наукові підходи до розуміння наукової дефініції «іншомовна компетентність» дають змогу розглядає це поняття як складний феномен, в структурі якого корелюють три види факторів – лінгвістичні, психолінгвістичні та соціолінгвістичні. Під цим терміном розуміється здатність людини спілкуватися однією, декількома чи

усіма видами мовленнєвої діяльності; система внутрішніх ресурсів, необхідних для побудови ефективної комунікативної дії в конкретному середовищі ситуацій міжособистісної взаємодії; складна психічна функція, що полягає у переробці та видачі інформації за допомогою іноземної мови в процесі спілкування; здатність людини виступати в якості суб'єкту іншомовного спілкування та організовувати свою мовленнєву діяльність в її продуктивних і рецептивних видах, що виявляються в кожній конкретній ситуації конкретними мовними засобами і способами.

Іншомовна комунікативна компетентність повинна охоплювати певний набір комунікативних технік (володіння темпом мовлення, інтонацією, паузою, лексичним різноманіттям, навичками недирективного і активізуючого слухання, а також невербальної техніки (міміка, пантоміма, фіксація погляду, організація комунікативного простору).

Важливим аспектом іншомовної комунікативної компетенції у підготовці студентів до професійного спілкування іноземною мовою є формування у них позитивних установок, а саме:

- особистісна зацікавленість і прагнення студента до сформованості високого рівня іншомовної комунікативної компетентності для ефективного професійного спілкування в майбутньому;

- ставлення до професійного спілкування як до діалогічної взаємодії, а відтак до партнера зі спілкування – як до рівноправного суб'єкта;

- вияв толерантності до поглядів партнерів з професійного спілкування й у процесі обміну думками;

- орієнтування на взаємно корисний обмін ідеями та інформацією під час професійного спілкування іноземною мовою.

Формування окреслених установок у сфері професійного спілкування уможлиблюється за умови, коли студент навчається способам ефективної іншомовної комунікативної взаємодії у процесі здобуття вищої освіти. Однак фактичний рівень володіння іноземною мовою у випускників ВНЗ не відповідає потребам сучасного ринку праці.

На основі аналізу наукових праць (К. Брамфіт, Л. Блумфілд, П. Керрел) встановлено, що підходи зарубіжних дослідників до вивчення іноземної мови характеризуються використанням таких методів: граматико-перекладного та текстуально-перекладного,

аудіо-лінгвістичного, прямого; методу аудіо-лінгвальної теорії навичок; когнітивної теорії свідомого оволодіння кодом тощо.

У вітчизняній науці порядок використання основних методик у викладанні іноземної мови у ВНЗ базувався на свідомо-порівняльному та свідомо-практичному методах, комунікативному підході, використанні інтенсивної методики, методу активного підключення та ін.

Формування іншомовної комунікативної компетентності в процесі вивчення іноземних мов базується на реалізації конкретних функцій мови:

- особистісної (через мову особа виражає почуття та емоції);
- евристичної (як засобу пізнання оточуючого світу);
- регулюючої (як контролюючого фактора поведінки та вчинків інших людей);
- інструментальної (як засобу впливу на оточуюче середовище);
- функції представлення (за допомогою мови можна відобразити певні факти та інформацію);
- функції взаємодії (мова основний засіб комунікації між людьми);
- функції творчої уяви (мова використовується для відображення образу світу у фантазіях, поезії, казках, скоромовках).

Таким чином, комунікативний підхід до вивчення іноземної мови дає можливість студентам повною мірою реалізувати уміння та навички для успішного вирішення різних теоретичних та практичних завдань професійного спрямування.

У цілому, вивчення іноземної мови трактується як набуття комунікативної компетентності та можливості вільно спілкуватися. Завдання викладача зводиться, в основному, до практичної допомоги студентам усіма доступними йому засобами та способами оволодіти іноземною мовою. У свій арсенал викладач ВНЗ може взяти будь-який прийом, який мотивує та сприяє кращому вивченню мови. Особливий акцент слід робити на внутрішній мотивації, яка виникає на основі зацікавлення тим, про що повідомляється засобами мови.

В останні роки в процесі вивчення студентами іноземних мов викладачі використовують інтенсивні методики, спрямовані на пошук нових шляхів швидкого, ефективного та ґрунтового оволодіння студентами іноземною мовою та спрямовані на розвиток комунікативних здібностей особистості.

Зазначимо, що незалежно від того, який саме підхід використовують викладачі, вони спрямовують свою діяльність на формування у студентів належного рівня готовності до професійного спілкування іноземною мовою, тобто формують у студентів іншомовну комунікативну компетентність. Таким чином, іншомовна комунікативна компетентність як особливий феномен та інтегральна характеристика особистості майбутнього фахівця передбачає наявність відповідних якостей, здібностей і використання засобів ефективної взаємодії та спілкування іноземною мовою.

Отже, вивчення іноземних мов у вищій школі має спрямовуватися на оволодіння студентами навичками професійно-орієнтованого спілкування, сприяти комплексному розвитку їх іншомовної комунікативної компетентності та підвищенню рівня загальної професійної підготовки. Студенти повинні володіти теоретичними знаннями й уміннями спілкування у сфері своєї спеціальності, тому вивчення іноземної мови має відбуватись у безпосередньому зв'язку із майбутньою професією.

Список використаних джерел:

1. Андреева Г. М. Общение как обмен информацией (коммуникативная сторона общения). Общение как взаимодействие (интерактивная сторона общения) / Г. М. Андреева // Психология влияния. – СПб. : Питер, 2000. – С. 99–114.

Мажара О.О.

студентка,

Науковий керівник: Грона Н.В.

кандидат педагогічних наук,

*Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка*

КОМУНІКАТИВНІ ВПРАВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ГРАМАТИЧНИХ КАТЕГОРІЙ ІМЕННИКА (4 КЛАС)

Однією з актуальних проблем сучасної лінгводидактики є функціонально-комунікативний та когнітивний підходи до вивчення мовної системи, що відповідно окреслюється пріоритетами шкільної